

Իմտի, եաղը՛ք էօյլէ հիւքմտարլարա
քի, պու ալէմոէ, իյիլք իշլէմէք մէմու
րիյիէթլէ Հագդ թարաֆընտան թայեին
պուլյուլմուշ մէմուլար օլտուգլարընը ու
նուտարագ, էլլէրինտէն կէլաիկի վէ վաճի-
պէլէրինտէն պուլունտուղու հալտէ, Գա-
թօլիք մէզհէպինին մէնֆաաթընա շալըշ-
մագլըդաա իհմալ իթմէքտէտիրլէր էօյլէ-
լէր գօրգմալր, վէ հաթթա քէնտի հաբա-

քեանթը մանաստէլէրիլէ, պուլունմազ վէ գըյմէթ պիշիւմէզ պիւր խազինէ մազամընտա օլան Գաթօլիք տինինին խարապընա չալըմագտա տըրլար: մէզքիւր տինին խարհինտէ իսէ, Ալլահա մագպուլ օլմագ միւմքին տէյիլ տիր: Միւլար եէվմի գընամէթտէ հազրէթի իսանըն հուզուրունտա չէտիտէն մուհաքէմէհէ չաղըլտըզլարընտա, Ալլահըն հիւանինաղարըրէպպանիսինտէն տիւշմէքլիլին վէ ատալէթ տիւանըն ինճէ վէ սըզը սիւալլարընա ճէվապ վիւրմէքլիլին, նէ գատար տէհչէթամիզ պիւր հալ օլտուղուն կէօրէճէքլէր տիր:

Նիհայէթ իւլ էմր, միւնթէրէմ պիրատէրլէր, հիւ չիւբէմիզ եօզ տուր քի, պիւզիմ իլէ պիրլիքտէ չալըմագտա օլուպ, էֆալու ամալըմըզպպանտա շահիտի ատիլէր պուլունտուղունուլ թագտիրտէ, քէնտի ազիզ մէզհէպինիզ, տինտարըլընըզ, գաթօլիքիւր հազըրնտա տէրքետր օլան մուհապպէթի քէսիրէնիզ վէ չէտիտէնիզ իգթիզաւընճա, քէնտի կէրմիյեթի տիւ իւզրէ պուլունտա տուա վէ ընճալարընըզ, պիւզիմ վէ ազիզ քիլիսէմիլին տուա վէ նիւազլարընա իլալէ իտէրէք, ճէնապը ըսման իւլ ըսհիմտէն, քէնտի պիրիճիք էվլատը, եանի գուրթարընըզ հազրէթի իսանըն միւպարէք խաթըր իչին, պիւթիւն իթալեանըն, պիւթիւն էվրօպանըն, վէ պիւթիւն տիւնեանըն անվալը հալըրէսինէ մէրհամէթ իտէրէք, վէ քէնտի գուրթէթի մութլապաւը սայէսինտէ, պարի չու գատար ֆէնաւըլար վէ ուզուպէթլէր չէքտիքտէն սօնրա, ազիզ քիլիսէսինին քէմալի սէրպէսիյէթ վէ ասայիլի հալ իւզրէ պուլունտաւընա, վէ ճէմիյեթի պէշէրիյեթին, տիւշար պուլունտուղու քեաֆէյի պէլա վէ մուսիպէթլէրտէն ազատէ գըլընմասընա, վէ քեաֆէյի էհալիլէրին պիւրլէշէրէ Գաթօլիք տինինի գապուլ իտիպ վէ քէնտի էվլատընը թանըմասընա, վէ Ալլահըն եօլունտա պուլունտաւընա քէնտի ամէլլէրինճէ իյի սէմէրէլէր իպրազ իթմէլէրինէ ատիս ըսմ իյէմէսինի էզ ճան ու տիւ թէմէնտա իյէմէլիսինիզ:

Էվրօպա զաղէթալըրընտան պիրիսի, Բաբա հազրէթլէրինին մէզքիւր նութգլարընտան պահս իլէ, միւշարլէյճ հաղրէթլէրէնին տուա վէ պէտտուալըրընը ճէրճ նիլէթիլէ, չու աթիտէքի միսալարը պէսան իյէմիշ տիր:

«1848 սէնէսինտէ Բաբա հազրէթլէրի իթալեա հապըրնտա տուա օգուժուշ իսէտէ, պիրալ վալըթ սօնրա պօղղուն, լուղու վուղու պուլմուշ տուր, քէնտի տուաւընա հէր վաղըթ մուվաֆֆազ օլմագտա օլան Նաբօլի զրալը, Թօսգանա, Բարմա վէ Մօտէնա տուգալարը քէնտի հիւքիւմէթլէրինի զայպ իթմիշէր տիր: 1853 տէ Օրօրա Տօրիգա նամ իթալեա կէմիսինէ տուա օլուժուշ, վէ մէզքիւր կէմիսին եօլտա կիտէր իքէն զորդ օլմուշ տուր, Մօնտէնէօր Գապիա խասսէթէն Բօմանա կիտէրէք տուաւընը աւմըլ իքէն, ալտէթինտէ վէֆաթ իթմիշ

տիր, իթալեա միլէթ մէճլիսի ապասընտան օլան Մ. Պօճճիօ քէնտի զայրէթ, քէշէրինտէն պիրիսի օլտուղու հալտէ, Լիսա տէնիզ գաղապընտա վուրուժուշ տուր, վէ Ֆրանսա ժօզէֆ Ալթիւրիա իմբէրաթօրու հազրէթլէրինի հէր նէ գատար սէվմէքտէ իսէլէրտէ, մէզքիւր նութգու իրաա իթտիքլէրինտէն պիրալ սօնրա Բրակատա էօմիւնէ գատա օլունմաւա չըզըլըրըլ տիր:»

— Բաբա հազրէթլէրի տիկէր նութգուժուտա, Բուսիա մէմալիքինտէ, Գաթօլիք մէզհէպ վէ քիլիսէսի թագեիզ օլունարազ, մանասթըրլարըն գաբատըլմասընտան, մալլէրինին միրիյէ պալթ օլունմասընտան, ըսհիպլէրին նէֆ իտիլմէսինտէն, վէ իսթէնիլէն եէրէ միւրաա օլունան բաբա վէ բիսգօլօս թայեին իտիլմէսինէ Բուսիա տէվլէթի թարաֆընտան գալըլըլըլ, վէ քիլիսէ վէ բաբասճա գանունըր վաղ իտիլմէսինտէն, բէք աղըր սուրէթտէ թէշէքքիլէր իթմիշ տիր:

— Կէշէն ճիւմա իրթէսի էթօալ տ'Օ, իրանտա օգուժուղունա կէօրէ, կէշէն բազար կիւնիւ Պէյ-օլու Գաթօլիք քիլիսէլէրինտէ կէրէք Ֆրանմասնար, վէ կէրէք անյէր իլէ կէօրիւշիւզ գօնուշանլար ալէյճինտէ, Բաբա հազրէթլէրի թարաֆընտան կէլմէ պիր լանէթնամէ օգունմուշ տուր:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԵ

ԿԻՐԻՏ ԻԽԹԻԼԱԼԸ

«Ճիւմա իրթէսի կիւնքի Ֆրանսալ բօսթատըլա Հանեաաքի մուսալիքիմիզտէն պիր մէքթուպ ալմըշըլ տիր: Մէզքիւր մէքթուպտա իրիսթիեան ֆամիլեալարըն չէքտիքլէրի սըզընթըլարըն էսէֆէնկիզ ըրիպյէթլէրի, շիմտիյէ գատար նէշը իթմիշ օլտուղունուլ վուգուաթլարտան զիեատէ տէրէճէտէ պուլունմագտա տիր: Էկէր մուսալիքիմիզին վէրտիկի մալիւմաթլար քեամիլէն սահիճ իսէլէր, ճէրիտէյի Հալաաիսին Գուրիէ տ'Օրիանըն վէ Լա Թիւրքինին, ճէպէթէյի մէզպուրէտէ ասայիլի հալ իչին պիւթիւն պիւթիւն իստէ իթմիշ տիր տէյի եազտըզլարընը, էվլէլիք եազտըզլարը կիպի պիւ էսաս սաւըրաճազը պի իշթիպահ տիր: Մէզքիւր մէքթուպուն տէրճինի չարշէմպիճ կիւնիւնէ թէրք իտէրէք, եալընը չու աթիտէքի նոյնմըր 20 թարիիլ իլալէյի պու կիւն նէշը իտէրիզ:

Հանեա, 20 նոյեմ.

«Ձէյլ, Պալեատէքի մէքթուպու պիլթիւրիքտէն սօնրա, Շարպ թարաֆլարընտան ալարըլմ մալիւմաթա նէզարէն, աւսաքիլի չահանէ Բէտիաթա, Մալէվիլիյէ, Սիթիա վէ Հէրաթէթրա նահիլէթէրինէ կիլմէք իսթէալիքլէրինտէն, դօր

պալար մուգալմէթ իթմիշէր, վէ սաւաքիլի մէրգուժէ իսայիլի թէլէֆաթ իլէ Գանտիաեա չէքիլմէյէ մէճպուր օլմաղին, Քէրսօնէսէ (°) ինմիշ տիր:

«Իշիտիլիշէ կէօրէ, չէհիտ տիւշէն իսլամլարըն իչինտէ պիր գօմանտար բաշա իլէ չէօհրէթչուար իպրահիմ գաբիտան տալիս վար իմիշ: Վէ պիր ըրիպյէթէ կէօրէ, մէզքիւր գաղապտա Տէլի Հիւսէյին տալիս աղըրճա սուրէթտէ եարալանմըլ վէ զօրպալար պիրազ հայլանաթ վէ էսիր ալմըշար տիր:»

Լէվմի Հէրալ:

Նաւըլ քի մէզքիւր զաղէթա քէնտիսի տալիս սէյլմէքտէ տիր, եա քէնտի մուխ պիրի եալանճը տիր, վէ եաիօտ սայիր եէրլի զաղէթալարտա օգուժուղարըմըզտա պաղը եանլըլըլ վար տիր:

Պու ճիւմէ իլէ բազար իրթէսի ճէրիտէսի իլալէսինտէ օգունան թահրիլաթըրէսմիլէ, Լէվանթ տա եազըլանլարըն եանլըլըլընը թատիլի իթմէքտէ տիր:

— Բապար իրթէսի Լա Թիւրքիսինտէ օգունտուղունա կէօրէ, Պօլալ իչինտէ բէք չօգ պալըզ չըզմսեա պաշաւմըլտըր, հաթթա բազար կիւնիւ աղար տօլուսու պալըզ չըզմըլ տիր:

Մէզքիւր զաղէթանըն, կէշէն բազար իրթէսի կիւնքի նիւսիսինտէ տալիս, օլպապտէ չէյլէ եազըլըլ իտի:

«Պիր վաղըթտան պէրու Պօղազ իչինտէ բէք աղ պալըզ կէօրիւլիւպ, վէ պիւնապէրին պալըզ ալմընճա բէք աղ հասըլաթ հուսուլէ կէլտիկինտէն, իսթանալօլ պալըզլանէսինի իլթիգամ իթմիշ օլան միւլթէվիմէր, պու կիւնէ գատար վուգու պուլմուշ օլան թէսիլմաթլարընտան վաղ կէշէրէք, մուգալմէ սէնէսլէրինի ֆէսի իթմէք իսթմիշէր իտի: Հէքմէթի խիւտա պիրտէն պիրէ Պօղալ իչինտէ հիսապսըզ բալամուտ պալըզ սիւրիւլէրի եիւրիւլիւշ իյէտիլիլինտէն, պալըզ ալմըլարը նայիլի իգպալ օլմաեա պաշաւմըլար տիր:

«Մէզքիւր պալըզլարտան երտա պէշ պին ֆըլը թուղանմագտա, վէ թաշուլարա կէօնտէրիլմէքտէ տիր:»

Մէզքիւր զաղէթանըն պու տէֆաքի եազտըլընը սահիճ օլուպ օլմատըլընը պիլմէյիլ, լաքին էվլէլէք եազտըլը, պիլիմ իշիթմէքտէ վէ պիլմէքտէ օլտուղունմուղուն քեամիլէն մուղայիլինտէ տիր: զիւրա, իքի այտան պէրու Պօղալ իչինտէ ֆուրթունա էքսիք օլմատըլընտան, տալա էյլէ պիր պալըզ պէրէքթի վէ պուլուղու կէօրիւլմէմիշ, վէ ալմըլարըն նայիլի իգպալ օլտուղարը իշիտիլմէմիշ տիր: հաթթա պալըզ ալմըլարըլ գըրըլ էլ լի սէնէտէն պէրու կէօրիւլմէմիշ օլան չու պալըզ նէտրէթինի, Սէրալ պուլունտ սէրալը հիւմանունու տիւարլարընտա պուլունմագտա օլան պիր թաղըմ պալըզ քէմիլլէրինին օրատան գալտըրըմասընա համ իթտիքլէրինտէն, կէշէնլէրտէ, մէզքիւր քէմիլլէրին թէքրա

Արդարեւ նոյն ընկերութեան գեւ
մէկ անդամը գոնէ ճանչնուիւ պատիւը
չունիմ : այսու ամենայնիւ անկասկած իւ

բաւաւնք ունին գուշակելու որ զիրենք չի ծանաջող բարեխառնութեանց յուսա-
ցածէն շատ աւելի բլան Թեքեա, հոյժ-
նակից բազմութիւն եւ հետեւողք ալ ոչ
սակաւ :

Բայց եւ այնպէս թշնամիք ալ հզօր եւ
խաւարի մէջ դործող խոշոր ստեղծող
կալութեան հաւաք եւ յանկարծական
արգելք եւ գծաւորութիւնք անյայտ
լին : եւ գուցէ իրականապէս ալ արեւան-
ճաւաղիք : բայց ամէն աչալը թիւն
խոհանութիւն եւ յարատեւութիւն ի
գործ դրուելով ալ կարծեմ անյուսակ է
չի պիտի ըսուի :

Բարեկամ, ես ալ ձեր խորհրդածու-
թեանը համարիս ըլլալովս կըսեմ թէ,
յիշեալ ընկերութիւնը իրաւամբ գուշա-
կած ըլլալու է գալիք Սահմանադրու-
թեան անցելոյն նման աղբիւր բարեկար-
գութեանը անկարող ըլլալիքը, եւ անոր
համար ալ մինչեւ հիւսիս չի ըսուած, բայց
ուղիղ կէտէն սկսելու է : Անկարող ըլլալը
որովհետեւ ճատերը նկատած ըլլալու են
որ անհաճոյ լուրեր պարտութիւն ի գաւա-
ղեմ դիտել ինչ սկզբունքով մ'ալ ազգա-
լին պարտուց համար Ամիրապետը (ներ-
ուի այս բառի) նուէր կը հաւքը վի, բարի
ճանապարհ կամ լաւիւրի թոս, որպէս թէ
սղգը այս անգամ դիպուած պարտքէն ա-
զատելուն պէս ուղիղ ընթացքը պիտի սկը-
սէ : ինչ խղճալի ուղեւորութիւն : միթէ
այս ոճը բռնողներն երաշխաւոր կըլլա՞ն որ
այսուհետեւ ազգը ալ պարտք չի պի-
տի ընէ : երաշխաւորելուն ես վստահ
չեմ : քանզի ամեն մարդ փորձառու է որ
հիմնական տիրող սկզբունքը Առժամա-
նակեայ ըսուած բառն է, անոր համար
ալ վաղանցիկ, անոր համար ալ անկայուն
եւ անհաստատ :

Եւ ճշմարտութիւն մ'է որ ապագան
չի մտածողը սկզբունքի տէր չէ՝ կըսեն,
նոյն օրը վաստակիք նոյն օրը ուտենքի ժա-
մանակն անցաւ, աղբին ապագան ապա-
հովնելու համար մեծ եւ հիմնական
փոփոխութեան պէտք կայ, չեմ ուրանար
որ Սահմանադրութիւնը թէ հին թէ նոր
լաւ ճանապարհ յարգարեց, բայց նոյն
յարգեալ ճանապարհէն եթէ բարոյական
փոփոխութեան քայլեր չառնենք՝ չի գի-
տեմ թէ ինչ խելքի ծառայած կըլլա՞ք :
ուստի կարծեմ այն լուսաւորչական ըս-
ված ընկերութեան նկատած ու կարե-
ւոր դատած կրօնական բարեկարգու-
թիւնն այս պիտի ըլլայ :

Արդեօք սա վերջին բառը ոմանց ա-
կանջներուն ինչպէս դառն արձագանք
պիտի տայ, որչափ զայրացում եւ ո՛ր-
քան սրտմտութիւն : եւ հետեւապէս
ինչ դարաններ, որոգայթներ եւ մատ-
նութիւններ, գուցէ վերջին եւ ահեղ
պատերազմ : եւ թերեւս սրբաքննու-

թեան խորոյն : բայց ո՛չ, աշխարհքս ալ
կոյրի թուր տեսնելիք չունի :

Այո բարեկարգութիւն, նախնական
տուրք եկեղեցւոյ պարգուծիւն պարգ-
ւեւ միանգամայն դուրս ու ճշմարիտ բլե-
տոնական մը : ինչո՞ւ վախճող մէկ մա-
քուր վեհ : եւ անխառն հպակեան եկե-
ղեցի մը : ինչո՞ւ լրբան մեր կղերները
մեզ մեզ համարիս առարկայ : եւ ինչո՞ւ
մեր ժողովուրդը չի բարդենք քանոնոր-
թեւ արժանաւոր հովիւ : . . . Ինչ չի հար-
ցուի թէ միթէ հիմն չի՞նք յարգելու
այո, միայն քաղաքականութեան նկատ-
մամբ, բայց ներքին համոզմամբ տարա-
կուսի է : Թող չի հարցուի թէ ինչ
օտար բաներ ունենք եկեղեցւոյն եւ ե-
կեղեցականաց մէջ : այս հարցման պա-
տասխանել ինծի չի սպելու : ու ալ կամ
ունիմ : այլ միայն յիշեալ ընկերութիւնը
եւ անոնցմէ ալ տալիս Աստուածաբանի
խիղճը թող պատասխանեն :

Այո բարեկարգութիւն, վասն զի բա-
րոյական աշխարհիս ընթացքը այս պա-
հանման վրայ յամառեալ է, վասն զի
մարդկանց կամքը՝ կրքը՝ նախապաշա-
րու մը եւ գուցէ չարութիւնը զայն չի
կրնար սանձել : ընթացքն արգիլել անհը-
նարին է, եւ քանի որ ժամանակին ար-
դեւերը՝ համբերութեան պտուղը՝ եւ
յարտաւերութեան արդասիրք մեյձեկ յա-
ւիտենական ճշմարտութիւնք են, թող
գոչեն բարձրաստիճան կղերք թէ երկիրս
անշարժ է եւ արեգակը կը դառնայ,
թող գոչեն Սալամանքայի քննիչ եպիս-
կոպոսները թէ Հակոսեայ չըլլար, թող
վճռեն թէ պապին անխալ են, երբոր
անոնցմէ մէկը արիօսական դրօշմը կը
կրէ, թող չարունակ պնդեն թէ հո-
ղեւոր ու մարմնաւոր իշխանութիւնը
իրարմէ չեն բաժնուիր, թող յամառին
թէ աշխարհային յանցանք բռնուած
կրօնականը քաղաքական ատենք չեն
կրնար դատել : . . . բայց ասոնք եւ ա-
սոնց նման բաներ եղան եւ պիտի ըլլան :

Բայց . . . խմբագիր, յուսամ թէ նե-
րող էք այսչափ զարաւորութեան, ես
կը ջանայի միայն այն երեւելի լոյս վը-
րայօք կարճ դիտողութիւն մը ընել՝ բայց
ակամայ ստիպուեցայ մինչեւ այս կէ-
տը հասնիլ, որուն ճշմարտը ըսելով
եւ ո՛չ դիտմունքս էր, ուստի այս
անգամ թողելով ուրիշ գրելիքներս՝ կա-
ղաչեմ որ ձեր ընդարձակ պատեհու-
թեամբ ալ աւելի ճիշտ եւ ստորագրեցու-
թիւններ հաւաքելով յիշեալ ընկերու-
թեան վրայօք անմիջապէս հրատարակէք,
վասն զի եթէ չեմ վերալիլ, Հայոց ազգին
ապագայ երանութեանը համար առա-
ջին եւ վերջին լուր մը եթէ կայ՝ այն ալ
նոյն կրօնական բարեկարգութեան լուրն է :

ԷՄԹԱԱԹԸ ՏԱԽԼԻԹԹԷ

	ողգասը	դր. փր.	դր. փր.
Մահմուդյէ	»	120-	
Աֆիօն բրիմօ	»	245-	478-
Մազը սկյահ	»	14-20	
Մազը ապլագ	»	8-	9-
Եւրապր Անաթօլու քիլի	»	6-20	
Եւրապր » Երզրանմը	»	15-20	14-
Ճէհրի բրիմօ	»	15-20	
Քիթթէ բրիմօ Եւրապր	»	24-	25-
Բամուզ Ատանա	»	11-20	
» Կէյփ պիւրնի	»	45-	
» Խարբութ	»	10-	
» Անէմ Բուսիա	»	10-	
Բէօթանեա Եօզ	»		
Թիթթիք վան	»	27-	28-
Թիթթիք Էնդարէ բրիմօ	»	45-	46-
Անիսոն Անատօլու	»	5-	
» Բուսէլի	»	4-	
» Սագըզ	»	7-20	
Պալ մուսու	»	24-	25-
Սալէպ	»	16-	
Մահլէպ	»	7-	
Գօյուն տէրիսի բրիմօ	»	6-20	
Բէյի » թիլլիս »	»	44-20	12-
Գօյուն տէրիսի Բիլնի	»	5-20	
Պիլնիքի գօղա գուրու	»	160-	
Իքիլնի »	»	155-	
Քիլիթիք պիւրնի	»	500-	550-
Տէմիրտալ Էքի	»	500-	
Կիլիթի Բէյի Սլգա	»	500-	
» » Կարապազ	»	250-	
» » Եօսալի	»	550-	
Թալան քիլէ	»	52-	54-
» Տուրօ Բուսէլի	»	25-	
Գըզըճա Թուրա	»	26-	27-
» Բուսէլի	»	20-	
Խամայիլ	»	28-	29-
Արիա Խարալիլ	»	10-	11-
Արիա Բուսէլի	»	27-	28-
Գօգօրօզ	»	15-	
Եսալ գօղա	»	15-20	14-20

ԷՄԹԱԱԹԸ ԷՃՆԵՊԹԹԷ

	ողգասը	դր. փր.	դր. փր.
Գահվէ պիլլիսի 100	ողգասը	1100-	1080-
» Իքիլնի »	»	880-	940-
» Իւլիսի »	»	520-	550-
Թօղ շէքէր Ֆրնուրդ 44	ողգասը	250-	255-
Շէքէր Զօրանա	»	»	260-
Գալայ »	»	660-	665-
Չէլիք Իքի 00	»	175-	180-
Չէլիք պիլ »	»	190-	
Թիմուր, Զրպուզ	»	»	
Էստր Էուվարուզ »	»	68-	70-
Թիմուր Էստրալի »	»	75-	76-
Եսալ Եւսէլիս պիլ- տէն 145 գատար »	»	115-	120-
Թէլ Էմպէր »	»	90-	92-
Խօր պաղամ »	»	60-	65-
Ջաճը դըպըզ »	»	47-	48-
Շապ Խեկիլիզ »	»	70-	
Կէօզ Թալ »	ողգասը	5-20	6-
Չիլիս »	»	125-	150-
Գըրմըզ շարապիս »	»	»	
Գըրմըզ քիլիսիս »	»	42-	45-
Պիլլէր »	»	6-20	
Նըշատըր »	»	»	
Թէնէքէ Խալ մարգա չիլիլ »	»	»	
» աստուր »	»	340-	350-
Բօմ Ինկիլիզ »	կալու	11-	12-
Բօմ Ամիրիպա »	»	9-	

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԵՎԱՆԹ ԷԲՐԱԼԵՐՆ ԹԱՊԵԱՆԵՍԻՆԵ
ՊԵՏ-ՄԵԼԵՏԱ ՅՈՂԴԻ ԵՈՂԱ, ՅՈՐԹԵԱՆ ԵՂՏՈՂԱ
ՊԵՏԵՐԼԵՐ ԳԱՐԵՐԵԱՆ ԱՆԻՏԵՐ 467 :